

funditur, & clyfma nominatur, aēturi fumus.

Clyster in genere medicamento genus est, quod liquidum intra partem aliquā corporis iniicitur. Proprie vero medicamentum, quod liquidum intra intestina per anum clystere iniicitur. Nam & medicamentum & ipsum instrumentum, quo medicamentum iniicitur, clystere dicitur, Galen. a. & ex Iurisconsulto Vlpiano l. item si obstetrix. D. ad l. Aquil. lib. 9. tit. 2. Si quis per vim aut suafu medicamentum alicui infundit, vel ore vel clystere, vel si eum unxit malo veneno, de lege aquilia eum teneri, quemadmodū obstetrix supponens tenetur &c. Γρεκicis κλυσηρ κ̄ κλυσηειον κλύσμα. κλυσμός, nomine ab effectu deducto, ἀπὸ τῆς κλύζειν, i. ab eluendo. Quare Latinis lotorium seu lauamen dicitur. Alii vt medicamentum ab instrumento distinguant, κλύσμα vocarunt, vt Dioscorides, κλυσματίον Hippocrat. Quibusdam ἐγλυσμα à modo etiam vtendi. Aētuanus secutus Dioscoridem & Galenum ἐνέματα, i. e. iniectiones vocauit, ἀπὸ τῆς ἐνέμι, quod infundere significat.

Instrumentum vero fuit Galeno, vt multis apud ipsum locis videre est, vesica, cui cornea, vel alterius materiae fistula (vt ex buxo) recta & perforata ad finem annexa erat. Nunc vero aliqui vesica, alii eius loco sacculo coriaceo, alii syringa vtuntur.

Vesica tamen commodior est sacculo coriaceo, quia non ita commode comprehendi potest, nec ita certi sumus, vtum totum medicamentum sic iniectum, sicut cum vesica vtimur, quæ egregie manu comprehendi potest; Et syringa commodissima, quia per hanc vno quasi iniectu medicamen-

a 5. meth.
10.